

11.5.2020

Dnro 109/53/2019

Eduskunta

Valtion tilinpäätöksen tilintarkastuskertomus vuodelta 2019

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tämän tilintarkastuskertomuksen valtion tilinpäätöksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2019. Tarkastuksen ovat suorittaneet tilintarkastusneuvos Susanna Falck, johtava tilintarkastaja Mari Brusila ja johtava tilintarkastaja Anna-Marja Kari. Tarkastusta on valvonut apulaisjohtaja, JHT Väinö Viherkoski.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun lain 17 a §:n tarkoittamaan valtion tilinpäätökseen sekä lain 18 §:ssä tarkoitettujen oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarpeellisiin liitetietoihin, siltä osin kuin ne koskevat valtion talousarviotaloutta. Tarkastukseen on sisällytetty talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedot sekä tilinpäätöstietojen perustana oleva valtion keskuskirjanpito. Tarkastusta on kohdennettu myös niihin menettelyihin, joilla turvataan tietojen muuttumattomuus ja oikeellisuus keskuskirjanpidossa ja valtion tilinpäätöksen valmistelussa.

Valtion tilinpäätös

Valtion tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko valtion tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Momentilla 28.92.20 (Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin, siirtomääräraha 2v) on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti kohdennettu vuodelle 2019 suoriteperusteen mukaan kuuluvia menoja vuoden 2020 menoksi (0,6 miljoonaa euroa). Mikäli menot olisi kohdennettu oikein, olisi vuoden 2019 määräraha ylittynyt 0,6 miljoonalla eurolla. Valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n mukaan siirtomäärärahaa ei saa ylittää.

Momentin 25.10.50 (Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset, arviomääräraha) vuodelle 2019 kuuluvia menoja (0,8 miljoonaa euroa) on kohdennettu talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti vuoden 2020 menoiksi. Mikäli menot olisi kohdennettu oikein, olisi vuoden 2019 arviomääräraha ylittynyt 0,3 miljoonalla eurolla. Menettelyllä on valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n vastaisesti pidennetty arviomäärärahan käyttöaikaa.

Momentin 26.01.29 (Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, arviomääräraha) määrärahaa on talousarvion vastaisesti käytetty korkokulujen maksamiseen (228 000 euroa). Momentin 29.01.02 (Opetushallituksen toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) määrärahaa on käytetty talousarvion vastaisesti valtionavustuksen maksamiseen valtion virastolle (0,9 miljoonaa euroa).

Momentilla 31.40.50 (Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen, siirtomääräraha 3 v) valtuus on ylitetty 1 440 000 eurolla.

Momentilta 31.10.20 (perusväylänpito, siirtomääräraha 2 v) on valtion talousarviosta annetun lain 7 §:n 3 momentin vastaisesti rahoitettu urakoita, joiden kesto ylittää siirtomäärärahauden ja joille ei ole budjetoitu valtion talousarviosta annetun lain 10 §:ssä säädettyä valtuutta.

Momentilla 29.10.01 (Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) vuoden 2017 talousarviossa myönnetty valtuus on ylittynyt talousarvion vastaisesti (1,5 miljoonaa euroa). Valtuuden vuositason käyttöä koskeva enimmäismäärä on vuonna 2019 ylittynyt talousarvion vastaisesti (0,5 miljoonaa euroa).

Momentilla 29.10.01 (Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot, siirtomääräraha 2 v) vuoden 2018 talousarviossa myönnettyä valtuutta on käytetty vuonna 2019 talousarvion ja talousarviolain 10 §:n vastaisesti. Valtuutta ei ollut uusittu talousarviossa 2019.

Momentille 26.40.63 (Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet, arviomääräraha) on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a §:n vastaisesti kohdennettu vuodelle 2020 kuluvia menoja vuoden 2019 menoksi (2,4 miljoonaa euroa). Menettelyllä on valtion talousarviosta annettu lain 7 §:n vastaisesti pidennetty arviomäärärahan käyttöaikaa.

Valtiokonttorille valtion tilinpäätöksen laadintaa varten toimitettuja, valtuuksia koskevia tietoja voidaan kokonaisuutena pitää oikeina ja riittävinä. Valtion tilinpäätöksen valtuuksia koskevat tiedot vastaavat keskitetyn valtuusseurannan tietoja.

Valtion talousarvion toteutumalaskelma on laadittu säännösten mukaisesti.

Valtion tuotto- ja kululaskelma ja tase on laadittu säännösten mukaisesti.

Valtion tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Valtion keskuskirjanpito on järjestetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Kiinnitämme huomiota tilinpäätöksen liitteellä 12 (Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut) esitettyjen vastuiden määrään. Liitteen mukaan valtion tilinpäätöksessä 31.12.2019 esitetyt takaukset ja takuut ovat yhteensä 44,76 miljardia euroa sekä muut ehdolliset ja monivuotiset vastuut yhteensä 20,87 miljardia euroa. Erilaisten vastuiden määrä valtionhallinnossa on jatkuvasti noussut ja ne ovat olennaisesti nousseet vielä tilinpäätösten laatimisen jälkeen.

Sisäinen valvonta

Valtion tilinpäätökseen kohdistuvaa sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalysissä ja tarkastettu valtion keskuskirjanpidon, valtion tilinpäätöksen sekä valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösten tarkastuksen yhteydessä. Lisäksi sisäistä valvontaa on arvioitu taloushallinnon keskitettyjä prosesseja koskevan sisäisen valvonnan tarkastuksessa.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen asiakaspalveluprosessien sisäisessä valvonnassa on todettu puutteita, joiden johdosta palvelukeskuksen on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Väyläviraston kirjanpidon tarkastuksessa on tullut esiin puutteita vuonna 2019 valmistuneen, liikenteenohjausyhtiö Traffic Management Finland Group käytössä olevan ja yhtiölle siirtyvän omaisuuden erittelyssä ja lunastamismenettelyssä, joiden osalta Väyläviraston on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Kirjanpidon tarkastuksessa on tullut esiin talousarvion noudattamiseen liittyviä puutteita, joiden johdosta Maahanmuuttoviraston on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen ja Väyläviraston kirjanpidon tositteita ei ole kaikilta osin laadittu talousarvioasetuksen 44 §:n edellyttämällä tavalla eikä valtionavustuksiin liittyviä kirjanpidon tositteita ole kaikilta osin arkistoitu valtion talousarviosta annetun asetuksen 46 §:n edellyttämällä tavalla.

Valtion tietotekniikkakeskus Valtorin tuloksellisuuden laskentatoimen, sopimus- ja toimittajahallinnan ja tietojärjestelmien sisäisessä valvonnassa on tullut esiin puutteita, joiden johdosta Valtorin on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Valtuusseurannan tarkastuksissa on tullut esiin valtuuden ylitykseen johtaneita sisäisen valvonnan puutteita, joiden osalta Liikenne- ja viestintäviraston ja Opetushallituksen tulee ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Valtion tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä syntyneen käsityksen mukaan valtion tilinpäätöksen pohjana olevat keskuskirjanpidon tiedot eivät sisällä olennaisia virheitä.

Tarkastusviraston tilinpäätöskannanotto

Valtion tilinpäätös vuodelta 2019 on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Tytti Yli-Viikari
pääjohtaja

Susanna Falck
tilintarkastusneuvos